

УДК 811. 161. 2

ГІПНОТЕРАПІЯ У БИТВІ ЄВГЕНА ГЛИВИ ЗА УКРАЇНУ

Сергій БОЛТИВЕЦЬ

доктор психологічних наук, професор, завідувач відділу законодавчого забезпечення
Державного інституту сімейної та молодіжної політики Мінмолодьспорту України

Анотація. У статті представлено життєпис, наукову і громадську діяльність психолога, психотерапевта і гіпнотерапевта Євгена Гливи. Розкрито основні наукові набутки в галузі теорії і практики психотерапевтичного використання гіпнозу, гіпнотерапії, гіпносу-гестії, аутогіпнозу, гіпноаналізу, психологічного аналізу творчості Г. Сковороди.

Ключові слова: Євген Глива, жити для України, онтологічна віра, психотерапія, гіпноз, гіпнотерапія.

ГИПНОТЕРАПИЯ В БИТВЕ ЕВГЕНИЯ ГЛИВЫ ЗА УКРАИНУ

Сергей БОЛТИВЕЦ

доктор психологических наук, профессор,
заведующий отделом законодательного обеспечения Государственного института
семейной и молодежной политики Минмолодьспорта Украины

Аннотация. В статье представлены жизнеописание, научная и общественная деятельность психолога, психотерапевта и гипнотерапевта Евгения Гливы. Раскрыты основные научные достижения в области теории и практики психотерапевтического использования гипноза, гипнотерапии, гипносугестии, аутогипноза, гипноанализа, психологического анализа творчества Г. Сковороды.

Ключевые слова: Евгений Глива, жить для Украины, онтологическая вера, психотерапия, гипноз, гипнотерапия.

HYPNOTHERAPY IN YEVHEN HLYVA'S LIFELONG FIGHT FOR UKRAINE

Serhii BOLTIVETS

Doctor of Psychology, Professor, Head of Department of Legislative Support
of State Institute of Family and Youth Policy of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine

Annotation. The article presents a biography, scholarly and social activities of a psychologist, psychotherapist and hypnotherapist Yevhen Hlyva. It examines the fundamental scientific achievements of theoretical and practical psychotherapeutic use of hypnosis, hypnotherapy, hypnosuggestion, self-hypnosis, hypnoanalysis and psychological analysis of H. Skovoroda's works.

Key words: Yevhen Hlyva, to live for Ukraine, onthological faith, psychotherapy, hypnosis, hypnotherapy.

До найвидатніших психологів світу, які упродовж другої половини ХХ ст. збагатили й поглибили уявлення людства про власні психічні можливості, на наш погляд, належить австралійський психолог українського походження і національного самоусвідомлення Євген Глива.

Розроблена ним і ґрунтовно перевірена в клінічних умовах нова теорія гіпнозу є значним внеском у розвиток медичної психології.

Унікальним є взірць особистісного становлення і, як наслідок, життєвого і фахово-психологічного самоздійснення Є.Гливи, який, як і мільйони українців, всупереч тяжкій душевній травматизації не тільки несприятливих, але й несумісних із життям умов забезпечив охорону психічного і соматичного здоров'я, лікування й реабілітацію десятків тисяч австралійських пацієнтів.

Глива Євген Леонідович (05.12.1925 р., село Носів Підгаєцького району Тернопільської області), психолог, психотерапевт, гіпнотерапевт, упродовж 1946 – 1973 рр. вивчав правничі, політичні та психологічні науки, працював в Інституті Юнга м. Цюриха (Швейцарія) і здобув ступінь магістра психології в Українському Вільному Університеті м. Мюнхена (ФРН) на підставі захисту дослідження «Психотерапія в Західному Світі та в СРСР» (1973). Докторський ступінь із психології присуджено за дисертацію «Проблеми особистості в світлі модерної психотерапії та несвідомого» (1974). Дійсний член Об'єднання австралійських психологів (1975), починаючи з першої половини 70-х років ХХ ст. – дійсний член

Об'єднання клінічних психологів Австралії, Об'єднання працівників охорони здоров'я Австралії, Товариства клінічного та експериментального гіпнозу Австралії, Міжнародного об'єднання гіпнозу, Міжнародного товариства клінічного та експериментального гіпнозу, Українського Лікарського Товариства Австралії, Інституту клінічних психологів у приватній практиці, Коледжу клінічних психологів, член спортивного товариства «Сокіл», волейбольної дружини, церковного хору Української автокефальної православної церкви, член-кореспондент Наукового товариства ім. Шевченка, член Ліги Українських Політичних В'язнів, голова Делегатури Українського Вільного Університету в Австралії, засновник і голова міжконфесійного комітету оборони віри та релігії в Україні, голова будівельного комітету монастиря Святого Василя Великого в Сідней, організатор і голова двох скликів Української громади в місцевостях Басс Гілл, Сефтон, Честер Гілл в Новій Південній Валії (місцевості адміністративного поділу Австралійського Союзу). Закордонний академік Академії педагогічних наук України (з 07.12.2005 р.),

Є.Глива в робочому кабінеті
(Сідней, Австралія, квітень 2012 р.)

постійний лектор і керівник-наставник (супервізор) Товариства клінічного та експериментального гіпнозу Австралії на дворічних курсах психіатрів і психологів, зареєстрованих Міністерством охорони здоров'я Австралії, які по закінченні дипломується в галузі клінічного гіпнозу.

Народився в сім'ї Марії і Леоніда Глив, про яких, згадуючи своє дитяче становлення, писав: «Батьки прищепили мені любов до християнських та людських правд – любов до України та «ближнього» – й відразу до несправедливості та злочину, який на нашу землю приносили всі окупанти та зайди. Вже в ранньому дитинстві пережив я горезвісні «пацифікації» українського населення військовими та поліційними загонами «Річпосполитої Польщі», яка гнобила українців, забороняла нам культурний прояв та економічний ріст; боротьбу ОУН та місцевого населення за українське шкільництво, національні, соціальні права та дикунське й ганебне вбивство вуйка Ізидора загонами війська польського вже перед самим кінцем існування незалежної Польщі. У вересні 1939 року в Західну Україну увійшли радянські війська, й, хоч і з недовір'ям, очікувалась якась полегша для місцевого українського населення, але, на жаль, комуномосковські «визволителі» вже в перші місяці «приєднання» західних земель, наче «мисливці» на диких звірів, полювали та вбивали українських патріотів й серед сильної морозної зими 1940 року вивозили зловлених людей у відкритих тягарових транспортних машинах в терени Сибіру, Казахстану – бо вони «буржуазні націоналісти, куркулі» й інше подібне. В червні 1941 року на терени Галичини увійшли війська «третього

райху». Хоч як не хотілося вірити, що вони агресивно-жорсткі, бо ж то «нація філософів», але «третій райх» особливо брутально пограбував населення України від хліба, а ще гірше – від людської гідності (бо всі привілеї були «тільки для німців», а не «унтерменшів»), й вивозили на невідільничу працю до «райху» молодих людей, яких їм вдалося зловити. Тому, ще в недозрілому віці, мене полонила ідея прийняти роль «зрілого чоловіка» і в рядах юнацтва ОУН брати участь в обороні населення України, спочатку як ідеологічного виховника, згодом як розвідувальника, а далі як воєнка, що і довело мене до ув'язнення та присуду мені вироку смерті».

Під час Другої світової війни як член ОУН обороняв мирне населення від німецького пограбування та брав участь у збройному визволенні молодих людей, зловлених німецькими окупантами для вивезення на невідільничу працю до Німеччини для потреб «третього райху» як «остарбайтерів» («східних робітників»).

У своїх спогадах про цей період Є.Глива згадує так: «Після проголошення суверенної української держави 30-го червня 1941 ОУН покликала мене до праці в повітовому уряді Підгаєць на становище секретаря повітової друкарні. На тому посту я працював до жовтня місяця. З приємністю згадую, як *всі українці* докладали зусиль до будови та зміцнення власної держави. Старші, досвідченіші громадяни України щедро ділилися своїм знанням з молодими патріотами, й ми були вдячні їм за науку та приклад.

Повітовий уряд Підгаєць очолював Мирослав Миськів, його перший заступник Микола Зацухний й другий заступник Юлян Осадца та Хома – були члени

ОУН й свідомо дивилися «смерті в очі!» Вони знали наміри Гітлера, що він хоче обернути Україну в німецьку колонію, але право України на національну самостійність боронили власним життям. Зацухний та Миськів були арештовані гестапо; Миськів публічно повішений в Чорткові, й тілом його, що висіло на шибениці, гітлерівці страшили українське населення; Зацухного я, як в'язень німецького концтабору, знову зустрів в концтаборі Маутхаузен. Крім членів ОУН, в повітовім уряді були і старші члени української спільноти, а серед них сотник УГА Сак, який був комендантом сотні добровольців, готових боронити Україну; отець декан Остап Гайдукевич, доктор Малецький, що очолював военний комітет, магістер Войтович, Товпаш та інші.

Юнацтво при проводі ОУН, яке тоді очолював мій кузин Петро Пушка (псевдонім Андрій, що загинув від ворожої кулі на вулицях Львова в 1944 р.), збагатило лави борців за Україну. Повітовим провідником Юнацтва тоді був мій доволітній друг Василь Кардаш (він теж прекрасний диригент хору та оркестру в Канаді, де він і помер), й теж працював в підгаєцькому уряді. Виховником Юнацтва був Михайло Фурда. Під його наглядом Петро Путера та я в 1941–42 рр. проводили ідеологічні курси для Юнацтва ОУН. Під кінець 1942 мене покликали на вишкіл та працю в розвідувальній службі ОУН. З початком 1943 р. моїм завданням було захопити «живого язика партизанських загонів генерала Ковпака», що я успішно виконав. Нам пощастило без пострілу зловити їх живими, і ставлячись до них гідно, вони дали нам дуже цінну інформацію, та будучи свідомими, що їм «не було вороття» до загонів

генерала Ковпака, вони стали на службу ОУН та згодом УПА».

Згідно з метрикою, як називали в ті часи свідоцтво про народження, Євген Глива був неповнолітній, але виконував завдання дорослої людини. «Я тоді, – згадує він у листі від 1.11.2015 р., – взурувався на героях ОУН (Біласові, Данилишинім та інших членах ОУН) і вік мій для мене не був важливий. Як «нурця» мене вкинули в німецьку армію з фальшивими даними про вік мій. Після вироку я був певний, що я на «життєвому кінці» і я, міняючи ідентичність, змагався за кожну хвилину життя. Після війни доля в'язала мене з дорослими та зрілими членами ОУН, і я старався бути гідним в їхніх рядах. Мирон Матвієйко, що був шефом СБ після того, як Стецько доручив мені організувати розвідку АБН, жартуючи радив мені запустити бороду («якщо вам вже росте»), щоб приховати мій вік».

Є. Глива виконував завдання щодо захоплення німецької військової радіостанції, але під час її вивезення був зарештований і засуджений німецьким військово-польовим судом до страти. «Я мав щастя, – написав він у книзі «Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії» (Сідней: Лев, 1998. –С. 91], – перебуваючи в ізольованому бункері очікувати виконання присудженого мені вироку смерті, тому можу власним досвідом підтвердити, що людина саме в таких умовах найбільше веде «сама із собою діалог» в пошуках правди...». До виконання вироку перебував у тюрмі м. Ряшева, звідки був перевезений до бункера-ізолятора для смертників м. Дембіци, потім до тюрми Мантелюпіх м. Кракова, звідти до концтаборів Гросс Розен (табірний номер 8904), Маутхаузен і Ебензе (табірний

номер 129778). З концтабору Ебензе, який був філією Маутхаузена і тому не мав власних номерів, визволений разом з іншими в'язнями-смертниками в результаті атаки американської бронетанкової частини. З усіх бійців ОУН, що потрапили разом з ним до німецького полону, в живих, крім Є.Гливи, не залишився ніхто. Вийшовши на волю з німецького концтабору, за його визнанням, «навіть без власної шкіри», включився в діяльність ОУН як член Екзекутиви в розвідувальному відділі ОУН, що поширювалась на американську зону Австрії. Цей розвідвідділ протидіяв московській агентурі у виловлюванні нею людей і насильницькому вивезенні їх до СРСР. Одержав доручення створити розвідувальну службу Антибільшовицького Блоку Народів, який керував інтернаціональною розвідкою у боротьбі проти московського поневолення. У 1946 р. Ярослав Стецько покликав розвідника Євгена Гливу для створення розвідки Антибільшовицького Блоку Народів, і цього ж року організована Є.Гливою Розвідувальна служба АБН почала діяти в Західній Європі. Серед агентів Москви, які протистояли очолюваному Є.Гливою українському розвідувальному відділу АБН, були три найкращі шпигуни у світовій історії – Дональд Маклін, Гай Бирджес, що працювали на Й. Сталіна, та Кім Філбі, який керував контррозвідкою Великобританії, проводив підготовку шпигунства, координував антикомуністичні дії, Американсько-Англійський фронт і цим самим весь рух опору Західної Європи проти комуністичної Москви і водночас був переконаним комуністом, служив НКВС СРСР і за це нагороджений Й. Сталіним орденом Бойового Червоного Прапора, про що він

сам розповів у книзі «Моя прихована війна». Про цей період Є. Глива написав так: «Україна вкрита подвижниками та героями й часто безіменними могилами людей, що власним життям боронили національні цінності нашого роду. Ті, що не писали, лишили по собі *життєве свідцтво* їхніх подвигів й тому варто, доки ще живі очевидці, зафіксувати їхні шляхи. Тут маю на увазі таких, як Петро Пушка («Андрій») із села Лисої в Підгаєччині. Він був крайовим провідником Юнацтва ОУН, виховав сотні патріотів і сам загинув на вулицях Львова в бою з НКВС у 1944 році. Про нього є згадка професора Шанковського в книзі «Підгаєччина», а мені він, як член нашого роду, знаний особисто. Родини Пушків в Підгаєччині постраждали страшно. Такі сім'ї знайдете в кожному селі та містечку України. **Вони не сміють зникнути з пам'яті українців!**».

Переїхавши з Європи до Австралії, Є. Глива працює на найважчих земляних роботах з риття каналів у секції зрошення пустельних земель Департаменту Публічних робіт Південно-Західної Австралії, де знайомиться з важкою долею автохтонного населення континенту і бере участь в організації українського громадського, релігійного і культурного життя.

У 1952 р. переїхав до Сіднея й після багатьох поневірянь одержав роботу в адвокатській канцелярії, продовжував правничі студії, організовував суботню школу для дітей, де учителювали українські педагоги Зиновія Островська, Мамчак, Гаєвська та Валя Бабиц, співоче товариство, диригентом якого став Володимир Островський, драматичний гурток, яким керував Григорій Маслюк. Ректора Кам'янець-Подільського

університету професора Івана Огієнка, на той час емігранта у Канаді, Є. Глива дуже шанував: прочитав чимало його праць, а крім того, багато наслухався від професора Гаєвського, що в Австралії до кінця життя був архієпископом Сильвестром, та Струком, що теж за часів ректорства Огієнка працював з ним у Кам'янець-Подільському університеті. «Його подвиги як душпастира – Митрополита Іларіона, – написав Є.Глива в листі від 5.11.2015 р., – особливо цінні. Він, як визначний науковець, як архипастир – дуже причинився до духовного об'єднання українців на терені континенту Америки. І коли б гієрархія УГК Церкви (з виїмком двох єпископів, Ізидор Борецький з Канади та Іван Прошко з Мельбурна) не пішла за голосом кардинала Рубіна – Україна сьогодні була б духовно об'єднана. Його особливо цінував Патріярх Сліпий».

Друга половина 50-х років ХХ ст. – час надолужування загаяного в науці через напад усіх окупантів з Європи й Азії на Україну, відновлення свого ціложиттєвого призначення служінню людині, її здоров'ю й автентичності. Вступив на медичні і психологічні студії, які закінчив захистом докторської дисертації, рецензентами якої були професори і доктори психології – Володимир Янів, Олександр фон Кульчицький та Станіслав Кратохвіль.

У 60-х роках відбулася зустріч із всесвітньо відомим австрійським психотерапевтом Віктором Франклом, про якого Євген Глива згадував так: «В 60-х роках на одному міжнародному конгресі у США організатор конгресу привів мене до почесного стола на банкеті з приводу відкриття конгресу і посадив коло старшого від мене лікаря із

заміткою: «Ви будете мати про що говорити...»

В розмові я довідався, що мій співрозмовник був Віктор Франкл, який був добре поінформований, що я українець, що я був ув'язнений гестапо та що я мав вирок смерті і що я був у Краківській тюрмі «Мантелюпіх», концтаборах «Гросрозен», «Маутхаузен», «Амштеттен» та «Ебензее». Його перші до мене запитання дуже визивно звучали так, що мені це не дуже подобалось: «Чому Ви живете?», «...Які транквілізатори приймаєте?», «В яких госпіталях для розумово хворих Ви були пацієнтом?», «Що Ви таке зробили для того, що Ви й досі живете?», «Хто Вам допоміг жити?», «Кому Ви завдячуєте Вашим життям?», «Чи Ви вірите в чудеса?», «Чи опікувався Вами якийсь можновладець?» і т.д.

Мої відповіді на його запитання йому, мабуть, подобались, бо я сам не знав (та і не знаю по сьогоднішній день), чому смертний вирок мені не був виконаний і яким дивом я зберігся живий у тюрмі та в концтаборах. І тому я йому говорив, що *я хотів та хочу жити для України*, бо помирати в такому молодому віці було б витратою життєвого потенціалу молодої людини.

Коли я почав на його запитання відповідати абстрактними категоріями та міркуваннями, то він вперто вимагав фактів, а не концепцій та розмірковувань.

Після кількогодінної розмови він розповів мені свою теорію про те, що людина живе лише тоді, коли має для чого жити, та, що він, колишній асистент Зігмунда Фрейда, в результаті власних спостережень з «Аушвіцу» пише книжку, яку назве «Логотерапія» (Глива Є. Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії. – Сідней: Лев, 1998. – С. 319).

З 1975 р. викладав психотерапію та гіпнотерапію для дипломованих лікарів, психологів. Основні наукові набутки, оприлюднені Є. Гливою англійською мовою, що викладаються ним на лікарсько-психологічних курсах, охоплюють такі проблеми: «Феномени гіпнозу та їх використання в процесі гіпнотерапії» (Phenomena of hypnosis and its usefulness in psychotherapy), «Техніка і принципи індукції та поглиблення трансу» (Technique, principles of induction and deepening of hypnosis), «Принципи гіпносуґестії та автогіпнозу» (Principles of hypno suggestion and auto-hypnosis), «Принципи гіпноаналізу» (Principles of hypno-analysis), «Спонтанна та уведена абреакція» (Spontaneous and induced abreaction), «Корисність вживання Профілю Гіпнотичної Індукції» (Usefulness of the Hypnotic Trans Induction), «Лікування стану тривоги, інсомнії, фобії, куріння, мігрені, ожиріння» (Treatment of insomnia, phobia, smoking, migrain, obesity and anxiety), «Принципи застосування гіпнозу при психосоматичних захворюваннях» (Principles of the use of hypnotic methods in psychosomatic illnesses), «Вартість вживання гіпнозу в Клієнт-центрованій та інших методах лікування» (The use of hypnosis in client centred therapy), «Вживання гіпнозу в сексуальних дисфункціях» (Use of hypnosis in sexual disfunctions), «Вартість в терапевтичному процесі продовженого гіпнотичного відпочинку» (The value of protracted hypnotic rest), «Необхідність терапевта ознайомленості з Теоріями особистості та Теоріями гіпнозу» (The value of the therapist's acquaintances with the theories of hypnosis). Автор наукових статей та доповідей: «Вживання гіпнозу при «клаєнт-центред» та інших методах

психотерапії» (The use of hypnosis in client centred therapy); «Явища гіпнозу, придатні для психотерапії» (The phenomena of hypnosis useful in hypnotherapeutic intervention); «Принципи введення та поглиблення гіпнотичного трансу» (Principles of hypnosis and deepening of hypnotic trance); «Принципи гіпноаналізу» (Principles of hypnoanalysis); «Спонтанна та формально уведена абреакція в процесі психоаналізу» (Spontaneous and induced abreaction); «Профіль Гіпнотичної Індукції – його застосування в психотерапії» (Hypnotic induction profile and its use in psychotherapy); «Лікування психосоматичних недуг» (Treatment of psychosomatic illnesses); «Лікування мігрені, інсомнії, ожиріння, тривоги» (Treatment of migraine, insomnia, obesity and anxiety); «Вживання продовженого гіпнотичного трансу та відпочинку» (The use of hypnotic induction profile); «Пристосування гіпнотичного відпочинку» (The use of protracted hypnotic rest); «Пристосування гіпнотерапевтичних метод при сексуальних дисфункціях» (The use of hypnosis in sexual dysfunctions); «Пристосування гіпнотерапевтичних метод при дерматологічних захворюваннях» (The use of hypnosis in dermatology); «Вживання гіпнозу в загально-медичних та хірургічних й особливо обстетричних (обстетричні – належні до психофізіологічних і патологічних змін організму матері у зв'язку з пологами та акушерськими діями. – С. Б.) ситуаціях» (Use of hypnosis in surgical procedures); «Про важливість еманатії в процесі психотерапії» (Importance of emanation in the process of psychotherapy); «Про необхідність теорії особистості в психотерапевтичному процесі» (Values of the knowledge of theories of personality

in the psychotherapeutic process); «Про онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди» (Ontological theory of personality in the writings of Hryhorii Skovoroda); «Нарис теорії гіпнозу у висліді власних феноменологічних спостережень» (The theory of hypnosis as a result of phenomenological approach) та ін.

Доктор Є. Глива – активний учасник і співорганізатор багатьох національних та міжнародних професійних конференцій: «Lindauer Psychotherapie Wochen» в Німеччині; «Comparative Psychiatric Therapies», University of Southern California», «California School of Medicine», «International Society of Hypnosis and Psychosomatic Medicine», Harvard, «International Society of Hypnosis and Psychosomatic Medicine», Philadelphia (США), на якій він вніс резолюцію, що викрила СРСР як країну, що здійснює зловживання психіатрією для політичних цілей.

У 1976 р. на трирічних загальних зборах Міжнародного Товариства Клінічного та Експериментального Гіпнозу та Психосоматичної медицини Є.Глива вніс резолюцію про виключення СРСР з членства цієї організації з огляду на факт, що Інститут Сербського застосовує психологічні методи для боротьби з релігійними, національними та іншими почуваннями людей. Ця резолюція, незважаючи на протест голови делегації СРСР професора Рожнова, головного лікаря Інституту Сербського, була прийнята. Текст резолюції опублікований в «ABN correspondence», австралійській газеті «Вільна Думка», в офіційній Лізі Українських Політичних В'язнів «Шлях перемоги» та інших виданнях.

У книзі Є. Гливи «Принципи психотерапії і гіпнотерапії» розкрито становлення генези та динаміки проблем пацієнта,

поділ психотерапії на підтримувальну і перевиховну, розглянутий біхевіоризм, теорія набування «зосереджена на пацієнті», психотерапія Карла Роджерса, гіпотеза процесу терапії, характеристика терапевтичної процедури, психоаналіз та роль трансференції, екзистенціалізм, теорія гіпнозу як суттєвості і форма гістерії, ставлення дитини до батьків, цілеспрямована дія безмежжя Его, примітивного психофізіологічного функціонування, атавістична теорія гіпнозу і гіпноз як умовний рефлекс. Під час дослідження гіпнозу розкрито багато важливих чинників: гіпнозу в психотерапії, практичного застосування гіпнозу в психотерапії, гіпноаналізу, техніки гіпноаналізу, технічних похибок у короткотривалій гіпнотерапії, індукції гіпнозу, техніки поглиблення гіпнотичного трансю, постгіпнотичної амнезії, тестів глибини трансю, формування стратегії реконструкції, фобій, лікування болю, психосоматичних недуг, бронхіальної астми, вживання аутогіпнозу з метою самопомоги.

У книзі «Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди» (2006) Є. Глива здійснив психологічний аналіз творчості видатного мислителя, обґрунтував корисність для людства правильного самопізнання. Автор підкреслює, що Г. Сковорода разом з іншими видатними знавцями психіки людини, шукаючи дороги для досягнення *щастя*, яке в

Книга Є.Гливи «Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії», видана в українському видавництві «Лев» у Сідней (Австралія) 1998 р.

основному становить ціль життя, вказав на шлях, який веде людину не лише до досягнення щастя *дочасного*, але і щастя *вічного*, що раніше не було предметом психологічної науки.

Звертаючись до Іммануїла Канта, Вільяма Джеймса, Адріана ван Каама, Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса та християнських філософів, Є. Глива обґрунтовує *онтологічну віру як належний науковий метод*, яким він користувався в цій практиці, звертає увагу на те, що аксіологія, яка недооцінюється науками в модерному часі або зводиться лише до «практики оцінювання», є необхідною наукою в студіюванні сутності людини, як і Г. Сковорода, що постійно декларує себе відданим волі Творця та визнає Святе Письмо своїм «дороговказом, маяком, лікарем та аптекою», і вказує, що самотня дорога до щастя людини – це беззастережна віра в Бога.

Багато уваги приділено психологічним проблемам, їх генезі та профілактиці згідно зі Святим Письмом, зіставлено спадщину Г. Сковороди зі світовою психологічною наукою на прикладі творчості Карла Ясперса, Габрієля Марселя, Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса, Адріана ван Каама та ін.

Про своє життя і епоху, в якій довелося жити, Є. Глива написав так: «Мій життєвий шлях і доба, в якій суджено жити, – не простий, а бурхливий: особливо вимогливий тоді, коли хочеться бути «собою», а не слугою нерідних інтересів. З дитинства жалую, й рівночасно гордий за тих, що життя віддали «на сторожі» власної та національної гідності та ідентичності, але далеко більше страждаю за тих, що дозволили стати «погноєм чужих», а то і ворожих інтересів.

Доктор Євген Глива

Без щедрого християнського та національного батьківського серця, яким, з природним для людини страхом, годували сина; без прикладів героїчних постатей, що віддали життя на вівтар Батьківщини; без довір'я мені моїх організаційних зверхників, а вже особливо Ярослава Стецька та Степана Ленкавського – ледве чи був би я вдоволений собою.

Ректор УВУ професор Володимир Янів відкрив у мені схильність до науки й трактував мене як «колегу», вказуючи на мою здатність «само-критики» й при тому заохочував – «пишіть»!

Психологія людини, для мене – це безкінечний процес, який, без завершення, має здатність вдосконалюватися. Тому працівникам в галузі психології можна побажати безумомної курйозності, жадоби до знання, витривалості, послідовності, а передовсім – скромності. Карл-Густав Юнг своєчасно застерігав

дослідників психіки людини, щоб насильно не вводити в психологічне дослідження метод стислих (природничих) наук, бо психічне завжди залишиться психічним й воно діє з властивими психічному законами.

Почуваюся Всевишньому вдячним, бо, хоч доволі пізно в моєму віці, дозволив мені запізнатися з творчістю Григорія Сковороди, в якому відразу пізнав «філософа екзистенціонального стилю» та згодом «оригінального архітектора теорії особистості», який впевнив мене, що щастя людини «в нутрі її», що проповідую моїм учням. Людина щаслива тільки тоді, «коли відкриє в собі людину» та «буде собі вірною (лояльною)!».

Є. Глива нагороджений низкою відзнак в Австралії та Україні: Золотою почесною грамотою Товариства української спадщини Австралії за жертвовну діяльність в українському житті в Австралії, Почесною грамотою від австралійського суспільства гіпнозу за відданість у підготовці студентів, які вчаться на диплом у клінічному гіпнозі (Certificate of Appreciation from the Australian society of hypnosis for dedication of training of students undertaking diploma in clinical hypnosis), Цитатою визнання за довголітню та самовіддану працю Президента відділу освіти Австралійського об'єднання клінічного гіпнозу, Грамотою Всеукраїнського Координаційного Бюро Міжнародної громадсько-державної програми «Освіта дорослих в Україні» за сприяння Інституту ціложиттєвого навчання ЮНЕСКО, почесними грамотами Інституту психології імені Григорія Костюка, Національної академії педагогічних наук України за значний особистий внесок у розвиток української психологічної науки, Державного інституту

сімейної та молодіжної політики за видатний науковий внесок у формування гідних людини цінностей сучасної української молоді, Ради Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка за визначний особистий внесок у духовний розвиток українського суспільства засобами психологічної науки, Клініки активної терапії особливих станів «АТОС» (Київ, Україна) за видатний особистий внесок у розвиток гіпнотерапевтичних методів зцілення людини.

Є. Глива обраний закордонним членом АПН України 7 грудня 2005 р., 22 жовтня 2009 р. йому присвоєно звання доктора психології Інституту психології імені Григорія Костюка АПН України, у 2012 р. нагороджено медаллю «Григорій Сковорода».

Наукові праці доктора Є.Гливи, що вийшли в світ українською мовою, за часів СРСР ширились серед українських психологів у цілковитій таємниці, зокрема, його книги: «Суттєвість людини в психологічних теоріях особистості» (Мюнхен, 1947. – 230 с.), «Психотерапія у Західному світі та СРСР» (Мюнхен, 1973. – 310 с.), «Проблема особистості у світлі модерної психотерапії та несвідомого» (Мюнхен, 1974. – 340 с.).

Перші книги, видані Є.Гливою в незалежній Україні

З набуттям Україною незалежності з'явилася змога читати і користуватися книгами Є. Гливи, виданими в Австралії, як, наприклад, «Принципи психотерапії та гіпнотерапії» (Сідней, 1998. – 344 с.), а потім і в Україні – «Вступ до психотерапії» (Острого-Київ, 2004. – 530 с.), «Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди» (К., 2006. – 256 с.) – у вільному доступі.

Разом з цим важливе значення для сучасного українського читача мають наукові розвідки Є.Гливи, що вийшли в світ англійською мовою і потребують перекладу та видання українською мовою. Подаємо в українському перекладі лише назви найголовніших із них: «Явища, характерні станів гіпнозу» (Phenomena characteristic to hypnotic state); «Про методику введення та поглиблення гіпнотичного трансу» (Methods of induction and deepening of hypnosis); «Принципи та методологія гіпноаналізу» (Principles and methods of hypno-analysis); «Про спонтанну та цільово викликану абреакцію» (Spontaneous and induced abreaction); «Про профіль гіпнотичної індукції» (Hypnotic induction profile); «Лікування тривожних станів, інсомнії, фобій, куріння та мігрені» (Treatment of anxiety, insomnia, phobia, smoking and migraine); «Методи лікування психосоматичних недуг» (Methods of treatment of psychosomatic illnesses); «Продовжений гіпнотичний відпочинок» (Prolonged hypnotic rest); «Вживання гіпнозу в клієнт-центрованій терапії» (The use of hypnosis in client centered therapy); «Про корисність знання теорії гіпнозу в клінічній практиці» (About the values of good acquaintances of theories of hypnosis in psychotherapeutic processes); «Лікування сексуальних дисфункцій» (Treatment of sexual disfunctions).

Є. Глива є автором низки статей на соціально-політичні теми під псевдонімами Є. Носівський, Є. Левкович, Олесь, Одуд та ін.

Про Є.Гливу в Україні написано незначено мало: його ім'я і коротка інформаційна довідка подана в Інформаційному довіднику АПН України (К.: Пед. думка, 2008. – С.133), статті Світлани Яковенко «Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди доктора Євгена Гливи» (Освіта дорослих в Україні: зб. наук. праць Інтернет-проекту <http://www.ua-ed.narod.ru>. – К., 2009).

Таким чином, поцінування і введення до наукового обігу сучасної України багатогранного наукового доробку доктора Євгена Гливи, зокрема його англійських наукових праць і суспільно-політичної публіцистики, потребують зусиль дослідників в царині українознавства, психології українського народу, психології особистості, теорії гіпнозу та багатьох інших галузях суспільно-гуманітарного знання. Незаперечним є всесвітньо значущий факт, невідомий в людинознавчих культурах інших народів, який полягає у потрійному переживанні людиною власної смерті в першій половині життя, і створення нею вже в наступному, зрілому, періоді взірця життєвого самоздійснення у спорідненій до свого життєвого призначення праці одного з найвидатніших гіпнотерапевтів і психотерапевтів англійського світу, хоч мав би, якби не окупація України, прислужитись відновленню психічного і соматичного здоров'я власної української нації. Юні роки, цілковито присвячені Є. Гливою смертельній битві за життя і волю українського народу та інших колонізованих російськими і німецькими окупантами народів Європи, напроход

цілісно втілені у наступній зрілій боротьбі за життя, здоров'я й індивідуальну автентичність особистості кожного пацієнта засобами психотерапії та гіпнотерапії. Науковий подвиг Є.Гливи-вченого – це створення унікальної гуманістичної теорії гіпнозу, призначення якого споріднене з індивідуально

людським, визначеним Г. Сковородою як відповідність людини найвищим душевним вартостям. Гіпнотерапія як метод психотерапії у клінічній практиці цим самим здобула найвищий духовний вимір, рівний висоті духу українських геніїв – Григорія Сковороди, Івана Огієнка і Євгена Гливи.

S. Boltivets

Physotherapy in Yevhen Hlyva's Lifelong Fight for Ukraine

Abstract

The new theory of hypnosis by Dr. Ye. Hlyva is a significant contribution to the development of Medical Psychology of English-speaking world and Ukraine as well. The scholarly heritage of psychotherapist and hypnotherapist Ye. Hlyva is coming back to Ukraine only now, because in the days of his youth he conscientiously joined the ranks of the Organization of Ukrainian Nationalists in order to defend Ukraine, at first as an ideological instructor, later as a scout, and then as a soldier. As a result, he was arrested, imprisoned and sentenced to death. He was awaiting his execution, first, in Riashiv prison, and then in isolated bunker in Dębica prison. Afterward there were Montelupich in Krakow and concentration camps Gross Rosen, Mauthausen and, finally, Ebensee, from whence he was released together with other prisoners due to American army. During 1946 – 1973 Ye. Hlyva has studied law, political sciences, worked at Jung Institute in Zurich (Switzerland), defended thesis «Psychotherapy in the Western World and the USSR» (1973) for Master of Psychology degree at the Ukrainian Free University in Munich (Germany). In 1974, having defended thesis «Problems of Personality in the Light of Modern Psychotherapy and the Unconscious», he got a doctorate in psychological sciences. He is a full member of Australian Psychological Society (1975), the Society for Clinical and Experimental Hypnosis of Australia, the International Society of Hypnosis, corresponding member of Shevchenko Scientific Society, member of the League of Ukrainian Political Prisoners, Head of Delegation of the Ukrainian Free University in Australia.

The experience, which Dr. E Hlyva has got while waiting for his death in the prison, did not break him, but made him a model of self-realization guided by a purpose to live for Ukraine, to work, teach and help others. He appeared to be one of the leading hypnotherapists and psychotherapists in the modern world. Dr. Ye. Hlyva has developed a unique humanistic theory of hypnosis, based on the individual human authenticity, which is embodied, in the words of Hryhoriy Skovoroda, in a high level of human spiritual development.